

คำนำ

การจัดทำตำราประกอบรายวิชา “การฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด” หรือ LS 417 ขึ้นเป็นครั้งแรกนั้น แม้ว่าจะได้เปิดสอนรายวิชานี้มาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2517 ผลิตบ้นคิดไปแล้ว 12 รุ่นก็ตาม แต่ในชั้นต้นยังมีให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดทำขึ้น เพราะนักศึกษาที่จะลงทะเบียนเรียนรายวิชานี้จะต้องมาพบอาจารย์ประจำวิชา ซึ่งหมุนเวียนความรับผิดชอบไปครั้งละ 1 ปีอยู่แล้ว เพื่อแจ้งความจำนงและขอตรวจสอบคุณสมบัติก่อน เมื่อปริมาณนักศึกษา มีเพิ่มมากขึ้น ปัญหาที่ตามมาคือโอกาสในการมาปรึกษาเป็นรายบุคคล และการจัดหาสถานที่ฝึกปฏิบัติภายในระยะเวลาจำกัด จึงได้มีการพิจารณาในที่ประชุมภาควิชา และมีมติในการจัดทำตำราประจำวิชาขึ้นในนามของภาควิชา เช่นเดียวกับตำรา LS 103 เพื่อเป็นสื่อการเรียนให้แก่นักศึกษาได้วางแผนในการเรียน และมีความเข้าใจเหตุผลและรายละเอียดในการปฏิบัติงานเหล่านั้น

สาระสำคัญของตำราได้แยกเนื้อหาไว้เป็น 4 ตอน ตามลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ทั้งผู้สอนและผู้เรียน สำหรับในตอนแรกนั้นเป็นการปูพื้นฐานความรู้เรื่องอาชีพบรรณารักษ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจลักษณะของวิชาชีพที่จะต้องประกอบด้วยการศึกษาภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติในเชิงพัฒนาการโดยสังเขป เพื่อให้เห็นแนวคิดในการเปลี่ยนแปลงที่จะนำรูปแบบและวิธีการมาประยุกต์ใช้ได้ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังนั้นในการดำเนินงานจึงเป็นตอนที่ 2 ว่าด้วยการเตรียมโครงการฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด จะต้องวางแผนงานในการเตรียมงานอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นผู้สอนหรือผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการทบทวนเนื้อหาความรู้ในกลุ่มวิชาแกน (เอกบังคับ) เพื่อจะออกไปปฏิบัติงาน ในตอนที่ 3 งานห้องสมุดที่ควรฝึกปฏิบัติที่เป็นลักษณะงานห้องสมุดโดยทั่วไป และงานห้องสมุดทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา การปฐมนิเทศจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปใช้ในการเริ่มต้นปฏิบัติงาน พร้อมทั้งการนิเทศและการทำรายงาน ที่รวมไว้ในตอนที่ 4 ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล สำหรับภาคผนวกเป็นเรื่องของการเตรียมนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด ตัวอย่างแบบฟอร์มที่ใช้ รายชื่อห้องสมุดที่เคยส่งนักศึกษาไปฝึกงาน และจรรยาบรรณบรรณารักษ์

รูปแบบของตำราจัดทำในลักษณะตำราสำเร็จรูปตามปรัชญาและนโยบายของมหาวิทยาลัย เปิดที่นักศึกษาจะต้องเรียนและทำความเข้าใจด้วยตนเอง ตำรารายวิชานี้มีทั้งความรู้ในภาคทฤษฎีและความเข้าใจในภาคปฏิบัติที่นักศึกษาจะต้องนำไปใช้ในการวางแผนการเรียนตลอด

หลักสูตร ดังนั้นในชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 นักศึกษาควรจะนำไปใช้ในการวางแผนเลือกรายวิชา และวิธีการเรียนเพื่อเตรียมฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด ส่วนรายละเอียดที่เกี่ยวข้องโดยตรงนั้นก็ควรจะนำไปใช้ประกอบการเรียนรายวิชานี้ในภาคเรียนสุดท้ายก่อนจบหลักสูตร

ฉะนั้นโครงสร้างของการนำเสนอจึงมีลักษณะดังนี้

1. ส่วนนำในแต่ละตอน ความจำเป็นในการศึกษา และขอบเขตภายในตอน
2. บทต่าง ๆ ภายในตอนประกอบด้วย
  - สารสำคัญ จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง สรุป
  - กิจกรรมท้ายบท (แบบฝึกหัด แบบทดสอบ คำถาม)
  - เอกสารอ้างอิง (บรรณานุกรม-เชิงอรรถ)
3. ภาคผนวก ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จะประกอบเป็นประโยชน์ในการศึกษา

การจัดทำตำรารายวิชา LS 417 ของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงนี้ ดิฉันในฐานะหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้แต่งและบรรณาธิการร่วมกับอาจารย์ภาควิชาฯ อีก 3 ท่าน มีรายนามดังนี้

- ตอนที่ 1 อาชีพบรรณารักษ์ (รศ.เสริมศรี เจริญผล)
- ตอนที่ 2 โครงการฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด (รศ.ดร.นวนิตย์ อินทรามะ)
- ตอนที่ 3 งานห้องสมุดที่ฝึกปฏิบัติ (รศ.อัมพร บันศรี)
- ตอนที่ 4 การวัดผลและประเมินผล (รศ.เสาวณีย์ ทรงสุนทร)

จึงคาดว่าตำราเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาของภาควิชาฯ และผู้เกี่ยวข้องบ้างตามสมควร เนื่องจากเป็นการทำตำราฉบับนี้เป็นครั้งแรก ซึ่งอาจจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง หากบรรณารักษ์ ที่ให้การฝึกปฏิบัติงานแก่นักศึกษา หรือผู้อื่นที่นำไปใช้จะมีข้อเสนอแนะเป็นอย่างอื่น คณะผู้เขียนขออภัยไว้ด้วยความขอบคุณยิ่ง

รศ.เสริมศรี เจริญผล

1 ธันวาคม 2529

กํานํา (การพิมพ์ครั้งที่ 2)

ตำราประจำกระบวนวิชา LB 417 การฝึกงาน ฉบับนี้เป็นฉบับปรับปรุงเพื่อจัดพิมพ์เป็นครั้งที่ 2 นั้น มีลักษณะสอดคล้องกับการนำไปใช้ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ ฉบับปรับปรุงใหม่เช่นกัน รหัสของกระบวนวิชามีได้เปลี่ยนแปลง แต่ได้เปลี่ยนชื่อและแนวสั้งเข้บของกระบวนวิชาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการจัดการฝึกงานห้องสมุดในปัจจุบัน ดังนั้น เนื้อหาส่วนที่ได้แก้ไขปรับปรุงมากที่สุดคือ ตอนที่ 2 การเตรียมโครงการฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด และภาคผนวก 1 และ 2 ที่เกี่ยวกับ การเตรียมนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานห้องสมุด และแบบฟอร์มที่ใช้ในการดำเนินงาน พร้อมทั้งได้เพิ่มเติมรายชื่อห้องสมุดแห่งใหม่ ๆ ที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานด้วย

คณะผู้เขียนหวังว่าตำรา LB 417 ฉบับที่ปรับปรุงใหม่นี้มีได้ให้ใช้เฉพาะนักศึกษาที่จะลงทะเบียนการฝึกงานห้องสมุดเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อใช้เป็นคู่มือในการวางแผนการศึกษาในการลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียนของแต่ละชั้นปีตามหลักสูตรใหม่ด้วย ดังนั้น ถ้านักศึกษาได้วางแผนตามที่กำหนดไว้ นักศึกษาจะสามารถฝึกงานห้องสมุดได้ในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นปีที่ 4 ซึ่งจะเหลือวิชาฝึกงานเพียงวิชาเดียวเท่านั้น แม้ว่าตำราเล่มนี้จะเขียนขึ้นสำหรับนักศึกษาวิชาเอกสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ตาม แต่ถ้าหากท่านใดได้นำตำราไปใช้และเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องใด กรุณาให้ข้อเสนอแนะมาที่ภาควิชาฯ ด้วย

เสริมศรี เจริญผล

27 มีนาคม 2532